

UVODNIK



ZAŠTO JANKOVIĆ?

Globalizacija danas djelomično briše granice nacionalnih država, ali to nije suprotan proces zaštiti kulture i tradicije svakog naroda. Globalizacija podrazumijeva međuzavisnost i preklapanje nacionalnih kultura, kako bi se one skladno fuzionirale u jednu zajedničku globalnu kulturu. Upravo danas znanje, više nego ikad ranije, postaje osnovni i presudni pokretač te voditelj razvoja bilo u kulturnom, bilo u gospodarskom smislu. Taj pomak znanstvenog djelovanja može se ostvariti stvaranjem uvjeta za uspješniju suradnju sa stručnjacima iz Zagreba i drugih hrvatskih središta, ali i iz susjednih zemalja te iz svijeta. Trebamo ubrzati transfer znanstvenih informacija i tako se uključiti u svjetske znanstvene tokove. U tom procesu ni grad Daruvar ni Bjelovarsko-bilogorska županija ne smije izostatiti, tome može i mora poslužiti *Janković*.

Zbornik *Janković* nastao je 2015. godine kao časopis ogranka *Matice hrvatske* u Daruvaru s ciljem objedinjavanja znanstveno-istraživačkih radova koji se odnose na područje grada Daruvara i okolice, Bjelovarsko-bilogorske županije, a u konačnici i prostora koji se dodiruju s ovom županijom. Ovakva zamisao ima i svoje opravdanje jer su u jednome srednjevjekovnom razdoblju ova područja ulazila u sastav Križevačke županije, zatim su od sredine 18. do početka 20. stoljeća bila u sastavu Požeške županije, da bi krajem istog stoljeća ušla u sastav Bjelovarsko-bilogorske županije. Raznih administrativnih promjena daruvarskog područja bilo je još, a posebno je neistraženo ono razdoblje kada su daruvarska područja bila potpuno devastirana jer su činila granično područje između okupiranih hrvatskih zemalja pod turskom vlašću i hrvatskih područja pod Habsburgovcima, na kojem su bila zaustavljena turska osvajanja.

Pokretanjem zbornika *Janković* želimo popuniti brojne praznine iz daruvarske prošlosti i ujedno popularizirati znanstvena istraživanja jer su dosadašnja bila nedostatna, nepotpuna, a za 20. stoljeće posve površna. Da bi se nadoknadili veliki zaostaci znanstvenog istraživanja, ovaj će časopis nastojati objavljivati i priloge suradnika različitih generacija i metodoloških usmjerenja, počevši od zainteresiranih studenata poslijediplomskih i osnovnih studija na kojima se stječu prva historiografska iskustva. U njemu će biti i radovi već provjerenih autora sa dužim znanstvenim stažom. Osim toga, poticat će lokalne stručnjake na istraživanje, na nove ideje i inovacije jer sad znaju da svoje rezultate imaju gdje objaviti i prezentirati drugima. Pritom ćemo nastojati objaviti i neke radove stranih znanstvenih istraživača, posebice ako njihovi radovi sadrže i neke događaje koje bi bili zanimljivi ovdašnjem čitateljstvu. Već u ovome prvom broju svoje su radove poslala dvojica čeških i dvoje mađarskih znanstvenika pa *Janković* već sada ima značajke međunarodnog časopisa. Češka, Mađarska i Hrvatska nekad su bile sastavnice jedne države (Austro-Ugarske), a danas ih povezuje Europska unija pa je moguće očekivati još bolju suradnju u ostvarivanju zajedničkih projekata. Na izdavanju zbornika *Janković* već u prvom broju objedinjen je trud više od 30 suradnika. Međunarodni sustav Uredničkog vijeća i izbor vrlo stručnog sastava recenzenata u budućim brojevima zbornika, obećava da će *Janković* ispuniti postavljene si ciljeve.*

Zbornik *Janković* interdisciplinaran je znanstveni časopis koji objavljuje znanstvene i stručne priloge s područja povijesnih i srodnih humanističkih znanosti, napose arheologije, povijesti umjetnosti, sociologije, etnologije i antropologije, ali otvoren je za suradnju i s gospodarskim te drugim sličnim strukama i raspravama u okviru znanosti. Otvoren je za humanističke stručnjake različitih profila u nas i u inozemstvu. Temeljni jezik priloga je hrvatski, a u budućnosti ćemo primati i članke na češkom, bošnjačkome, slovenskom i srpskom jeziku te na svjetskim jezicima, engleskome i njemačkom. O njegovu konačnom izgledu znat će se više kada vidimo kako će biti prihvaćen prvi broj Zbornika ne samo u Daruvaru, nego i na županijskoj razini te u nama susjednim dodirnim županijama. Za Daruvarčane, Poglavarstvo Grada i njegovu Maticu hrvatsku ovo bi morao biti kompliment jer su dobili povjerenje da pokrenu jedan takav časopis koji bi uz prirodne ljepote promovirao i povijesnu baštinu daruvarskoga kraja.

Sve obrađene teme u ovom broju Zbornika ispunjavaju svojim sadržajem sve navedene tražene kriterije. Vremenski oni obuhvaćaju zbivanja iz različitih stoljeća i svi imaju neku poveznicu s daruvarskim prostorom. Možda će se nekima činiti da je dosta pažnje posvećeno Stjepanu Radiću i Hrvatskoj seljačkoj stranci (HSS), no prisjetimo li se da je Stjepan Radić

* Ispričavamo se čitateljstvu što bilješke u radovima nisu posve ujednačene zbog različite metodologije pisanja pojedinih radova. U slijedećem broju *Jankovića* taj nedostatak će biti ispravljen.

jedno vrijeme živio na ovom prostoru, u Končanici, i da je HSS ovdje u razdoblju između dvaju svjetskih ratova imao velik broj pristalica, onda će biti shvatljivo zašto su ovdje značajnu ulogu imali mnogi lokalni političari Radićeve stranke. Jedan od njih bio je Mijo Ipša iz Miletinca, danas u nas već zaboravljen, pa će ga prilog o njemu izvući na neki način iz zaborava. O braći Radić u *Jankoviću* pisao je i poznati češki znanstvenik Jan Rychlik, profesor na Karlovoj univerzitetu u Pragu, ujedno autor knjige *Dějiny Chorvatska* (Povijest Hrvatske) koju je na češkom jeziku predstavio češkom čitateljstvu.

U ovom zborniku bit će i kraći osvrti na nove izišle knjige i časopise koji su izišli u Daruvaru ili drugdje, a sadrže povijesne sadržaje vezane uz daruvarska područja. Svi takvi radovi, zajedno sa priložima u zborniku *Janković*, bit će dobra podloga da se jednog dana pristupi pisanju cjelovite povijesti Daruvara i njegove bliže okolice.

Naziv časopisa *Janković* izabran je zato što su nastanak i ime današnjeg Daruvara usko vezani uz plemićku obitelj Janković koja je bila zaslužna za nastanak današnjega grada te za gospodarski napredak ovih područja. Ujedno se i pridjev „daruvarski“ pojavio okvirno prije 250 godina, što je pridonijelo da se povodom te godišnjice prihvati i spomenuti naziv Zbornika. Želimo našem *Jankoviću* sretnu plovidbu u turbulentnim znanstvenim vodama.

Uredništvo